

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 85/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. februára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Vajdom, advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 44/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 44/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“)

2. Zo sťažnosti predovšetkým vyplynulo:

„... Na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp.zn. 7 C 44/2013 odo dňa 5.4.2013 do súčasnosti prebieha konanie v právnej veci žalobcov: 1. [REDAKOVANÉ]... 2. [REDAKOVANÉ]... 3. [REDAKOVANÉ]... 4. [REDAKOVANÉ]... všetci zast. [REDAKOVANÉ], advokát Advokátska kancelária Žilina, ul. Tajovského č. 5 proti žalovanej: [REDAKOVANÉ], neštátna pľúcna ambulancia, [REDAKOVANÉ], zast. JUDr. Ján Vajda, advokát Advokátska kancelária, Námestovo, Hviezdoslavovo námestie č. 201 o ochranu osobnosti a o zaplatenie primeraného zadostučinenia v sume 48.000,-EUR.

I napriek skutočnosti, že odo dňa začatia tohto konania do súčasnosti uplynuli už 3 roky a 6 mesiacov, do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené. Do dnešného dňa nebolo vo veci vydané žiadne meritórne rozhodnutie.

... Mojm listom zo dňa 15.11.2015 som JUDr. Rastislavovi Plutinskému, predsedovi Okresného súdu Dolný Kubín podala sťažnosť na prieťahy v tomto konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmení a doplnení niektorých zákonov...

Zákonný sudca JUDr. Rastislav Plutinský je v súčasnosti predsedom Okresného súdu Dolný Kubín a preto moja sťažnosť bola predložená na vybavenie Krajskému súdu v Žiline. JUDr. Eva Kyselová, predsedníčka Krajského súdu v Žiline mi listom Spr. 11115/15 zo dňa 10.12.2015 oznámila, že odporca v tejto veci konal riadne a úkony boli vykonávané priebežne, dlhšia doba konania bola zapríčinená náročnosťou a špecifickosťou danej veci a z tohto vyplývajúcim problémom pri ustanovovaní znalca z príslušného odboru...

Podaním tejto mojej sťažnosti na prieťahy v konaní som splnila zákonnú podmienku uvedenú v § 53 ods. 1 zákona SNR č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov...

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní a tým aj k porušeniu základného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach podľa svojich nálezov /sp.zn. IV. ÚS 74/02,

sp.zn. III. ÚS 111/02, sp.zn. III. ÚS 142/03/ zohľadňuje 3 základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania počas konania pred všeobecným súdom a spôsob, akým všeobecný súd v konaní postupoval.

1./ Právna a faktická zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje nezbavuje všeobecný súd zodpovednosti za prieťahy v konaní.

V konaní vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp.zn. 7 C 44/2013 nejde o právne a ani skutkovo zložitú vec. Ide o vec ochrany osobnosti, v ktorej existuje rozsiahla súdna judikatúra. Táto vec je jednoduchá vzhľadom na nepravdivé a neúplné opísanie rozhodujúcich skutočností a neoznačenie dôkazov žalobcami v 1. - 4. rade v podanej žalobe.

2./ Správanie účastníka konania /sťažovateľa/ počas konania pred všeobecným súdom.

Zo spisu Okresnom súde Dolný Kubín pod sp.zn. 7 C 44/2013 je zrejmé že prieťahy v tomto konaní spôsobili žalobcovia v 1. a - 4. rade svojím nekonaním a najmä odporca svojou nečinnosťou.

3./ Spôsob, akým všeobecný súd v konaní postupoval.

Podľa nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky v Košiciach /sp.zn. I. ÚS 47/96, sp.zn. I. ÚS 55/97, sp.zn. I. ÚS 10/98/ na realizáciu základného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nepostačuje iba konanie a prejednanie veci pred súdom bez meritórneho rozhodnutia. Zdlhavosť postupu v konaní súd nezbavuje zodpovednosti za prieťahy v konaní, ak nesprávnou organizáciou práce alebo inými nedostatkami vo svojej činnosti spôsobuje predlžovanie konania.

... Z článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a aj z... ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a Civilného sporového poriadku vyplýva pre súd povinnosť postupovať v konaní rýchlo a bez zbytočných prieťahov. Z obsahu spisu Okresného súdu Dolný Kubín sp.zn. 7 C 44/2013 je zrejmé, že odporca tieto zákonné ustanovenia v tomto konaní nerešpektuje, čím sa toto konanie zbytočne predlžuje. Samotná skutočnosť, že toto konanie trvá už 3 roky a 6 mesiacov preukazuje porušenie môjho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Takáto dĺžka konania predlžuje stav mojej právnej neistoty do tej miery, že moje právo na súdnu ochranu sa stáva iba iluzórnym právom.

Odporca bez toho, aby to navrhol niekto z účastníkov tohto konania na strane žalobcov alebo žalovanej nariadil vo veci znalecké dokazovanie a určil otázky znalcovi.

Odporca bez návrhu účastníkov konania predvolal na pojednávanie konané dňa 7.9.2016 znalca [REDAKOVANÉ]. Týmto svojím postupom v konaní odporca porušuje zásadu rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania podľa článku 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Odporca týmto svojím postupom poskytuje žalobcom v 1. - 4. rade poučenie o hmotnom a procesnom práve. Žalobcovia v 1. - 4. rade sú v tomto konaní od jeho začiatku do súčasnosti zastúpení advokátom [REDAKOVANÉ] a preto odporca nemá voči žalobcom v 1. - 4. rade žiadnu poučovaciu povinnosť.

Prieťahy v tomto konaní spôsobujú žalobcovia v 1. - 4. rade a ich advokát [REDAKOVANÉ], a najmä odporca /Okresný súd Námestovo/. Žaloba žalobcov v 1. - 4. rade je neurčitá, zmätočná a nie je podložená žiadnymi hodnovernými dôkazmi. Žalobcovia v 1.- 4. rade počas tohto konania neunesli dôkazné bremeno a ani nenavrhlí dôkazy na preukázanie pravdivosti ich tvrdení. I napriek tomu trvá toto konanie už 3 roky a 6 mesiacov. Túto žalobu mal súd zamietnuť na prvom pojednávaní vo veci. Pojednávania vo veci sa bezdôvodne odročujú za účelom vykonania ďalšieho dokazovania, hoci od začiatku tohto konania je zrejmé, že žalobcovia v 1. - 4. rade nie sú schopní uniesť dôkazné bremeno, keďže ich žaloba je bezdôvodná. Konanie odporcu v tejto veci je možné pokladať za konanie spôsobom, ktorému chýbala účelnosť a efektívnosť, čo má výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku tohto občianskeho súdneho konania...

Žalobcovia v 1. - 4. rade sú si vedomí bezdôvodnosti svojej žaloby a toto konanie maximálne predlžujú s cieľom donútiť ma uzavrieť s nimi súdny zmier, čo bolo zrejmé na poslednom pojednávaní vo veci konanom dňa 7.9.2016. Žalobcovia v 1. - 4. rade si neuvedomujú, že neustálym predlžovaním tohto konania sa zvyšuje výška trov tohto konania, ktoré mi budú musieť zaplatiť. Odporca toto správanie žalobcov v 1. - 4. rade toleruje.

I napriek mojim opakovaným žiadostiam o vytýčenie termínu pojednávania a urgenciám nie je táto vec do dnešného dňa skončená. Táto vec sa stala reštančnou vecou a napriek tomu odporca vo veci riadne nekoná.

Na základe týchto skutočností navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach po predbežnom prerokovaní tejto mojej sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona SNR č. 38/1993 Z.z. prijal moju sťažnosť na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 tohto zákona a aby v konaní vo veci samej vyhovel tejto mojej sťažnosti a svojím nálezom potvrdil porušenie

môjho základného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp.zn. 7 C 44/2013.

Navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach prikázal Okresnému súdu Dolný Kubín, aby v konaní sp.zn. 7 C 44/2013 konal bez zbytočných prieťahov.

Navrhujem, aby mi Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.000,-EUR ako náhradu nemateriálnej ujmy, ktorá mi bola spôsobená nekonaním odporcu. Porušenie môjho základného práva v súčasnosti už nie je možné napraviť inak ako priznaním primeraného finančného zadosťučinenia /sp.zn. I. ÚS 15/02, sp.zn. I. ÚS 27/03/. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia základného práva prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva /sp.zn. I. ÚS 668/2013, IV. ÚS 210/04/. Neustále predlžovanie tohto konania nepriaznivo vplyva na môj zdravotný stav. Ja, sťažovateľka som v zlej ekonomickej situácii a žalobcovia v 1. - 4. rade sa tieto skutočnosti snažia využiť vo svoj prospech...

Navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach vydal tento nález:

Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnom súde Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp.zn. 7 C 44/2013 porušené bolo.

Okresnému súdu Dolný Kubín prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp.zn. 7 C 44/2013 konal bez zbytočných prieťahov.

[REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2.000,-EUR, ktoré je jej Okresný súd Dolný Kubín povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Dolný Kubín je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 303,16 EUR na účet advokáta JUDr. Jána Vajdu... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

3. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

4. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05).

5. Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 44/2013, v ktorom bola sťažovateľka účastníčkou konania na strane žalovanej.

6. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

7. Vychádzajúc zo sťažnosti, z jej príloh a zo zapožičaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že napadnuté konanie sa začalo doručením návrhu na okresný súd 5. apríla 2013 a v merite veci bolo rozhodnuté 18. januára 2017. Odpočítajúc trvanie konania na odvolacom súde (ktoré sťažovateľkou napadnuté nebolo) napadnuté konanie trvalo tri a pol roka. Predmetom konania pred okresným súdom bol návrh na ochranu osobnosti a na zaplatenie primeraného zadosťučinenia v sume 48 000 €. Žalobný návrh vychádzal z toho skutkového tvrdenia, že zanedbaním riadnej diagnostiky a poskytovania zdravotnej starostlivosti otcovi, resp. manželovi žalobcov došlo zo strany sťažovateľky k porušeniu právnej povinnosti, ktorá mala za následok zásah do osobnostných práv zosnulého a žalobcov. Rozhodovanie v napadnutom konaní bolo po skutkovej stránke nepochybne zložité, pretože skutkové posúdenie veci si vyžadovalo úzko odborné poznatky o danej záležitosti, teda ani podľa názoru ústavného súdu vo veci nebolo možné rozhodnúť bez nariadenia znaleckého dokazovania (ktoré inak navrhli žalobcovia na pojednávaní 20. mája 2015, teda nie bez návrhu okresný súd, ako to tvrdí sťažovateľka v ústavnej sťažnosti). Zo súvisiaceho spisu vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní „*konal riadne a úkony*

boli vykonávané priebežne“ okrem niekoľkých mesiacov po dodaní znaleckého posudku (1. apríla 2016), keď jeho postup nebol vcelku sústredený, efektívny. Okresný súd nariadil v danej veci jedenásť pojednávanií (16. apríla 2014, 19. novembra 2014, 15. decembra 2014, 21. januára 2015, 8. apríla 2015, 20. mája 2015, 7. septembra 2016, 12. októbra 2016, 21. novembra 2016, 19. decembra 2016 a 18. januára 2017, keď bolo v merite veci aj právoplatne rozhodnuté). Skutkom tiež je, že niektoré pojednávania museli byť zrušené, a to aj na žiadosť sťažovateľky, ktorá inak svojím správaním neprispela k zbytočným prieťahom v konaní, avšak dĺžka napadnutého konania bola vyvolaná aj jej procesnými návrhmi. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane uviedol, že využitie možností daných sťažovateľke procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jej práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania (napr. neúspešné odvolanie sťažovateľky preto, že ju súd neoslobodil od platenia trov konania), nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy (napr. I. ÚS 31/01, II. ÚS 240/2010). Sťažovateľka však v napadnutom konaní pred okresným súdom nesporene prispela k celkovej dĺžke konania, keď v priebehu konania podala cca 15 procesných návrhov, s ktorými sa súd prirodzene musel vysporiadať. Rovnako procesne aktívni boli aj žalobcovia, a preto objektívne nemožno prehliadať, že dĺžka napadnutého konania je síce na hranici akceptovateľnosti z pohľadu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak s aj prihliadnutím na to, že vec bola meritórne skončená presne po troch mesiacoch po podaní ústavnej sťažnosti a v súčasnosti aj vo vzťahu k trovám konania je už právoplatne skončená. Na ťarchu okresného súdu možno pričítať jedno krátke obdobie nesústredeného konania a celkové trvanie konania, ktoré však okrem uvedeného bolo plynulé, nespočetnými úkonmi smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky.

8. Nadväzujúc na uvedené skutočnosti ústavný súd poukazuje predovšetkým na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by

bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

9. Ústavný súd vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania, ktorá by síce indikovala potrebu vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky, aj vzhľadom na povahu veci, avšak v posudzovanom prípade zohľadnil predovšetkým materiálne hľadisko namietaného porušenia označených práv, ktoré v okolnostiach danej veci v kontexte procesnej aktivity účastníkov konania, a teda aj sťažovateľky vystupuje do popredia, konštatuje, že keby uvedené hľadisko nevzal do úvahy, prístup ústavného súdu by bolo možné považovať za formalistický.

10. S ohľadom iba na krátkodobú nesústredenú činnosť okresného súdu v napadnutom konaní, na skutočnosť, že posudzované konanie je právoplatne skončené, a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2018